
Riktlinjer för servering av alkoholdrycker

Innehållsförteckning

Allmänt	2
Alkoholpolitiska olägenheter	2
Alkoholpolitiska olägenheter anses föreligga:	3
Förebyggande åtgärder	3
Handläggningstider	3
Ansökan	4
Utredning och beslut om serveringstillstånd	5
Allmänt om serveringstillstånd	5
Sökandes lämplighet	5
Serveringsställets lämplighet	6
Serveringstider	7
Stadigvarande serveringstillstånd	7
Restaurangrapporter	7
Gårdsförsäljning	8
Krav vid försäljning	8
Tillfälliga tillstånd för servering till allmänheten	9
Servering till slutna sällskap	9
Övriga tillstånd	9
Tillsyn	10
Inre tillsyn	10
Yttre tillsyn	10
Avgifter	11
Sanktioner	11
Erinran	11
Varning	11
Återkallelse	11
Servering och detaljhandel med öl (folköl)	12

Ingripande åtgärder _____	13
Varning _____	13
Förbud _____	13

Allmänt

Alkohollagen är en skyddslagstiftning för att begränsa de skador som alkohol kan orsaka. En utgångspunkt i den svenska alkoholpolitiken är att skyddet för människors hälsa bör gå före företagsekonomiska och näringspolitiska intressen.

Serveringsbestämmelserna i 3 kap. 5 § alkohollagen (2010:1622), bygger på det allmänna kravet att försäljning av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras. Vidare framgår av 8 kap. 20 § alkohollagen (2010:1622) att ansvarig personal ska se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning eller onykterhet undviks vid servering av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat.

Den kommunala riktlinjen beskriver vad som gäller enligt alkohollagen (2010:1622) och anslutande föreskrifter. För dig som avser söka serveringstillstånd hittar du här vilka lokala förhållanden som kommunen tar hänsyn till vid tillståndsprövningen och tillsynen.

Alkoholpolitiska olägenheter

I Strömsunds kommuns folkhälsoprogram för åren 2021-2025, kommunfullmäktige 2021-04-21 § 26, prioriteras att stödja barn- och ungdomar i total avhållsamhet från alkoholkonsumtion under uppväxtåren.

Om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda (8 kap 17 § alkohollagen).

Socialnämnden skall beakta serveringsställets läge, eventuell risk för störningar på omgivningen eller sanitära olägenheter. Om verksamheten

orsakar, eller bedöms kunna orsaka sanitär olägenhet är detta skäl att neka, begränsa eller återkalla tillstånd.

Alkoholpolitiska olägenheter anses föreligga:

- i de fall Polismyndigheten avstyrker ansökan med hänvisning till kända eller befarade ordningsproblem, på serveringsstället eller i dess närmaste omgivning
- i de fall socialnämnden avstyrker ansökan med hänvisning till att närboende utsätts eller riskerar att utsättas för störningar från serveringsstället
- i de fall kommunen känner till, eller har skäl att befara, missförhållanden på eller intill serveringsstället
- serveringstillstånd till anläggningar med speciell inriktning på en ungdomlig publik upp till 25 års ålder – bör bedömas med stor restriktivitet.

Förebyggande åtgärder

Strömsunds kommun har ett förebyggande arbete för att minska risken för att barn- och unga inte ska fara illa på grund av alkoholkonsumtion i samhället. Strömsunds kommun väljer därför att inte tillåta servering av helflaskor starksprit även så kallade "helrör", oberoende vilket tillstånd som berörs.

Handläggningstider

Handläggningstiden för stadigvarande tillstånd beräknas normalt vara fyra månader från det att ansökan är komplett, med möjlighet att efter

kommunicering utöka tiden med ytterligare högst fyra månader vid särskilda händelser, Alkoholförordning (2010:1366) 5 §.

För ansökan om tillfälligt tillstånd till allmänheten beräknas en handläggningstid på två månader från det att ansökan är komplett.

Ansökan om tillfälligt tillstånd för slutet sällskap kan handläggas med remissförfarande till Polismyndigheten, Kronofogdemyndigheten samt Skatteverket och är normalt klara inom tre veckor.

Ansökan om gårdsförsäljning beräknas en handläggningstid på 4 månader

Sökanden ska även under handläggningstiden boka tid för att genomföra kunskapsprovet, där varje provskrivare har tre separata tillfällen på sig för att avlägga ett godkänt kunskapsprov. Vid tre misslyckade provtillfällen får en annan person med betydande inflytande i bolaget/föreningen möjlighet att göra kunskapsprovet för sökandes räkning, alternativt behöver sökande inkomma med en ny anmälan om den som misslyckats tre gånger vill göra provet på nytt. Krav på kunskapsprov gäller för samtliga typer av ansökningar och varierar något i storlek och kunskapskrav beroende på sökt tillstånd.

Ansökan

Ansökan görs enklast via kommunens e-tjänst:

<https://etjanster.stromsund.se/oversikt/overview/242>

En ansökan behöver vara komplett innan handläggningen kan påbörjas. För att ett ärende ska vara komplett krävs det att följande dokument inkommit: en fullständigt ifylld ansökan, en planritning med markerade serveringsytor, registerutdrag från Bolagsverket, en betalningsbekräftelse för ansökan samt en verksamhetsbeskrivning inklusive rollfördelning.

Den sökande ska betala in prövningsavgift för det sökta tillståndet och kunskapsprov enligt den kommunala taxan före det att handläggningen påbörjats. Taxan återfinns på kommunens hemsida samt uppgifter om hur betalningen ska genomföras:

<https://www.stromsund.se/1231.html>

Andra viktiga handlingar som behövs för utredningen är dokumentation för att visa på personlig och ekonomisk lämplighet.

Föreningar ska vid ansökan bifoga stadgar, styrelsens sammansättning, senaste verksamhetsberättelse och medlemsförteckning. Sökande föreningar med ekonomiskt bidrag för barn- och ungdomsverksamhet ska kunna uppvisa en aktuell alkohol-/drogpolicy.

Utredning och beslut om serveringstillstånd

Socialnämnden på Strömsunds kommun ansvarar för tillståndsgivning, tillsyn och sanktionsärenden för serveringstillstånd enligt alkohollagen.

Försäljning av alkoholdrycker är alltid tillståndspliktig.

Serveringstillstånd krävs dock inte för servering som ordnas med samtliga nedanstående förutsättningar uppfyllda:

1. avser ett enskilt tillfälle för vissa i förväg bestämda personer,
2. sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna, och
3. äger rum i andra lokaler än där det bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Allmänt om serveringstillstånd

För servering av spritdrycker, vin, starköl, andra jästa alkoholdrycker och av alkoholdrycksliknande preparat krävs tillstånd av den kommun där serveringsstället är beläget (8 kap 1 § alkohollagen).

Med alkoholdrycksliknande preparat avses en vara som innehåller mer än 2,25 volym procent alkohol och som inte är alkoholdryck, teknisk sprit eller läkemedel. Exempelvis, alkoholhaltig glass och jello-shots.

Tillstånd ges utifrån följande kriterier:

- Sökandens lämplighet (8 kap 12 § alkohollagen)
- Serveringsställets lämplighet (8 kap 14-16 §§ alkohollagen)
- Olägenheter ur alkoholpolitisk synpunkt (8 kap 17 § alkohollagen)

Sökandes lämplighet

För att få (och behålla) ett serveringstillstånd krävs att den sökande kan visa sig lämplig att bedriva verksamheten med hänsyn till personliga och ekonomiska förhållanden.

Sökande ska enligt 8 kap § 12 genomföra ett kunskapsprov där sökande visar att de har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten.

Kunskapsprovet genomförs hos kommunen för Folkhälsomyndigheten. Intyg om godkänt kunskapsprov är giltigt i 5 år från utfärdande datum. Undantag från skyldigheten att genomgå kunskapsprov återfinns i Lag (2011:1110).

Kommunen begär yttrande från Polismyndigheten, Skattemyndigheten, Kronofogdemyndigheten och Räddningstjänsten, i vissa förekommande fall kan kommunen välja ytterligare remissinstanser.

Serveringsställets lämplighet

Serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Serveringslokalen skall vara överblickbar för personalen.

Stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter.

Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter. Det kan då vara tillräckligt att serveringsstället erbjuder tre olika rätter av enklare och varierad karaktär.

Serveringsstället ska vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matservering. Möbleringen ska vara av rimlig restaurangstandard.

Livsmedelsanläggningen ska uppfylla gällande krav utifrån livsmedelslagstiftningen.

Lokalen skall vara lämplig från brandskydds- samt miljö- och hälsoskydds synpunkt.

Ombyggnad av serveringsstället som medför en väsentlig ändring av serveringslokalerna ska anmälas till kommunen.

Enligt kommunens allmänna lokala ordningsföreskrifter som återfinns i kommunens författningssamling (2015-09-16 § 89) 1:1, 15 § anges förtäringförbud för alkoholdrycker på utpekade platser inom kommunens

tätorter. Serveringstillstånd kan medges inom dessa områden men ska bedömas restriktivt framförallt utifrån Polismyndighetens yttrande.

Serveringstider

Normaltid för servering av spritdrycker, vin, starköl, andra jästa alkoholdrycker alkoholliknande preparat är klockan 11.00–01.00. Kommunen får besluta om andra tider för serveringen.

I kommunen medges serveringstillstånd längst till klockan 02.00. Inriktningen för att medge servering utöver normaltiden till klockan 02.00 är att serveringsverksamheten, serveringsställets belägenhet och antalet gäster är av sådan omfattning att behov av förlängd serveringstid föreligger. Vid bedömning skall stort avseende fästas vid Polismyndighetens respektive socialnämndens bedömningar.

Serveringsstället skall vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Stadigvarande serveringstillstånd

Ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten har en handläggningstid på fyra månader.

Serveringsstället ska tillhanda varierad och tillredd mat till sina gäster. Matutbudet ska bestå av minst 12 rätter bestående av för-, varm- och efterrätt samt minst ett vegetariskt alternativ. Det ska finnas ett varierat urval av lättdrycker och alkoholfria drycker.

Restaurangrapporter

Alla verksamheter med stadigvarande serveringstillstånd måste årligen rapportera fjolårets sålda volymer av alkohol. Uppgifterna du lämnar ska avse perioden 1 januari–31 december. Rapporten ska vara inlämnad senast 1 mars året efter rapporteringsperioden. Kommunen skickar ut information om rapporteringen i slutet på varje år.

Vid för sent inlämnad eller utebliven restaurangrapport kommer kommunen ta ut en påminnelseavgift som motsvarar en timmes handläggningstid utifrån gällande taxa.

Gårdsförsäljning

En ansökan om gårdsförsäljning av alkohol kan den som oberoende och yrkesmässigt på egen hand tillverkar alkoholdrycker söka. I ansökan om gårdsförsäljningstillstånd ingår även provsmakningstillstånd av de egenproducerade dryckerna. Alla tillstånd är begränsade till 2031 på grund av den lagstadgade provotiden.

Oberoende: från andra alkoholdryckestillverkare. Yrkesmässigt: Godkänd upplagshavare.

På egen hand: Hantverksmässig tillverkning. Hela tillverkningsprocessen ska ske hos tillverkaren. Det räcker inte att blanda inköpta komponenter, späda, filtrera eller söta drycken.

Krav vid försäljning

Gårdsförsäljning blir tillåten när den sker i samband med besöksarrangemang. Enligt alkohollagen ska besöksarrangemanget ha ett kunskapshöjande inslag, exempelvis ett guidat besök eller en föreläsning med dryckesprovning. Lagen anger också att besöket ska vara minst 30 minuter långt och erbjudas till konsumenter mot betalning. Den ställer även krav på att tillståndshavaren lämnar information om alkoholens skadeverkningar under besöket, detta kan ske muntligt eller via Folkhälsomyndighetens framtagna informationsmaterial.

- Tillståndshavaren får inte sälja mer än 0,7 liter spritdrycker, tre liter vin, tre liter straköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker till varje konsument.
- Drycken ska lämnas till kunden vid försäljningen.
- Försäljningen ska ske i mycket nära anslutning till besöksarrangemanget.
- Priset får inte sättas lägre än tillverkningskostnaden plus skäligt påslag.
- Tillståndshavaren eller försäljningsansvarig person ska finnas på plats vid försäljningen.

Den som arrangerar gårdsförsäljning behöver enligt lag ha ett egenkontrollprogram. Enligt föreskrifterna ska programmet bland annat ange hur åldersgränsen upprätthålls, och att försäljning enbart får ske till personer som deltagit i besöksarrangemanget.

I övrigt behöver sökande också ha avlagt ett godkänt kunskapsprov samt visat sig ekonomiskt och personligt lämplig.

Tillfälliga tillstånd för servering till allmänheten

Tillfälliga tillstånd för alkoholservering kan normalt gälla för någon eller några dagar, dock max 12 tillfällen per år eller som högst en period på max två sammanhängande månader för samma serveringslokal.

Vid en ansökan kan endast tre separata tillfällen eller två sammanhängande månader hanteras åt gången.

Serveringsstället skall tillhandahålla lagad mat, minst tre rätter av olika karaktär samt ett vegetariskt alternativ. Det ska finnas ett varierat urval av lättdrycker och alkoholfria drycker.

Tillfälligt tillstånd ska inte bifallas av tjänstemännen i avvaktan på stadigvarande tillstånd.

Servering till slutna sällskap

Med slutna sällskap avses sådana sammanslutningar eller grupperingar som är av relativt begränsad omfattning och som har en personkrets som är känd på förhand och som har ett gemensamt intresse. Övrig servering är att anse som servering till allmänheten.

Information om evenemanget får inte annonseras eller anslås på allmän plats eller öppet på sociala medier om det handlar om ett slutet sällskap.

Tillfällig servering till slutna sällskap ställer samma krav på matutbud och dryck som tillfällig servering till allmänheten.

Ideella föreningar, stiftelser och liknande sökande skall ha en tillfredsställande organisation och ha antagit stadgar för sin verksamhet.

Övriga tillstånd

Den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen. Den som bedriver cateringverksamhet ska även ha ett eget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

Den som har stadigvarande serveringstillstånd som omfattar spritdrycker kan efter anmälan till kommunen få krydda spritdryck för servering av snaps i den egna rörelsen.

Den som har hotell och restaurang med stadigvarande serveringstillstånd har möjlighet att anmäla rumsservering, på ett sådant hotell får även servering från minibar på hotellrummet ske, anmälan görs till kommunen.

Provsmakning kan anordnas i egna serveringslokaler för den som har ett stadigvarande tillstånd, anmälan görs till kommunen.

Partihandlare kan ansöka om tillfälligt tillstånd för provsmakning.

Tillverkare av alkoholdrycker, med stadigvarande tillstånd kan efter anmälan erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna.

Tillsyn

Folkhälsomyndigheten har med begränsningar tillsyn över efterlevnaden av alkohollagen och anslutande föreskrifter. Länsstyrelsen har tillsyn inom länet och ska också biträda kommunerna med råd i deras dagliga arbete.

Kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker, alkoholdrycksliknande preparat samt gårdsförsäljning av alkohol.

Ett nära och förtroendefullt samarbete mellan krögare och tillsynspersonal är av vikt för att restaurangverksamheten skall kunna bedrivas enligt gällande lagar och bestämmelser.

Tillsynen i kombination med möjligheter till sanktioner är ett viktigt instrument för kommunen som har ansvaret för eventuella sanktioner.

Inre tillsyn

Avser kontroll av uppgifter från olika myndigheter, av ekonomisk och personlig art samt övervakning av restaurangernas marknadsföring.

Yttre tillsyn

Innebär kontroll av att restaurangernas alkoholservering sker i enlighet med gällande tillstånd och inte bryter mot lag och riktlinjer.

Vid tillsyn läggs stor vikt vid att åldersgränsen (18 år för servering) följs och att inte överservering sker. Bedömning av ordning och nykterhet kontrolleras i och omkring restaurangen.

Tillsyn görs även över bland annat marknadsföring, utbud av alkoholfria alternativ och lättdrycker, matutbud, prissättning och att ingen servering av helrör eller liknande erbjudande förekommer.

Samordnad tillsyn med Polismyndigheten och eventuella andra myndigheter sker utifrån kommunens tillsynsplan.

Avgifter

Prövningsavgifter och årliga tillsynsavgifter tas ut enligt gällande taxa som

finns på kommunens hemsida under avgifter för serveringstillstånd:

<https://www.stromsund.se/1231.html>

Dessa avgifter baseras på en fast årlig avgift som avser en timmes handläggningstid, tillsammans med en rörlig summa som baseras på den mängd alkohol som tillståndshavaren sålt under föregående år, vilket redovisas i de årliga restaurangrapporterna.

Sanktioner

Sanktioner regleras i 9 kap 17 och 18 §§ alkohollagen. Sanktioner som kommunen kan använda sig av är erinran, varning eller återkallelse.

Erinran

En kommun får meddela en erinran till tillståndsinnehavaren om denne inte uppfyller de krav som gäller för tillståndet samt de bestämmelser som gäller för servering enligt alkohollagen och tillhörande föreskrifter.

Varning

En varning bygger på samma grunder som en erinran men ska endast användas i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser.

Återkallelse

En kommun får återkalla ett serveringstillstånd om:

- tillståndet inte längre utnyttjas

-
- det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
 - tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

Servering och detaljhandel med öl (folköl)

Detaljhandel och servering av folköl ska anmälas till kommunen:

<https://etjanster.stromsund.se/oversikt/overview/228>

Servering av folköl får inte påbörjas innan anmälan har gjorts.

Serveringsstället måste erbjuda mat eller försäljning av förpackade livsmedel.

Folköl får endast säljas i lokaler som är avsedda för stadigvarande försäljning av livsmedel och där det också säljs ätfärdiga rätter.

Livsmedelsanläggningen ska vara registrerad enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april om livsmedelshygien.

Försäljnings-/serveringsstället skall ha ett egenkontrollprogram som visar på att verksamheten har rutiner för att sälja folköl.

För tillsynen tar kommunen ut en årlig avgift på en timmes tillsynstid enligt gällande taxa.

Ingripande åtgärder

Om försäljningen eller serveringen av folköl leder till problem när det gäller ordning och nykterhet eller om bestämmelserna i alkohollagen inte följs får kommunen enligt alkohollagen 9 kap 19 § förbjuda fortsatt verksamhet, eller meddela en varning.

Varning

Kommunen kan meddela en varning om mindre allvarliga avvikelser noterats i samband med tillsynen hos en verksamhet. En varning används när ett förbud är en för ingripande åtgärd.

Förbud

Ett förbud används vid allvarigare avvikelser. Ett förbud kan meddelas på sex månader upp till 12 månader beroende avvikelstens storlek samt vid upprepade avvikelser.